Miasto inwestuje w dziedzictwo. Wystawa o miejskich funduszach na odnowę zabytków

2026-09-25

Odnowione kamienice i wille, zabytkowe forty, kapliczki i nagrobki, a także charakterystyczne nowohuckie neony – to przykłady krakowskiego dziedzictwa, które odzyskały swój blask dzięki pracom konserwatorskim i remontowym. Można je zobaczyć na plenerowej wystawie „Miasto w służbie dziedzictwu. Fundusze miejskie na odnowę zabytków". Ekspozycja przygotowana przez Biuro Architekta Miasta jest prezentowana do dziś, 25 września na Placu Szczepańskim.

Kraków ma ponad 6 tysięcy obiektów ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków. Ich ochrona to nie tylko troska o najbardziej znane miejsca w historycznym centrum, ale również o budynki, obiekty i detale rozsiane po całym mieście. Od 2006 roku Gmina Miejska Kraków wspiera właścicieli zabytkowych obiektów, udzielając dotacji celowych na prace konserwatorskie. W ciągu dwóch dekad miejska pomoc objęła już ponad 600 zadań, a jej łączna wartość wyniosła około 70 mln zł.

– Miejskie dotacje pozwalają wspierać odnowę obiektów, które często znajdują się poza najściślejszym centrum i nie zawsze mogą liczyć na inne źródła finansowania. To inwestycja nie tylko w wygląd miasta, ale przede wszystkim w zachowanie jego tożsamości dla kolejnych pokoleń – mówi Janusz Sepioł, Główny Architekt Miasta Krakowa.

Wystawa pokazuje, jak różnorodne może być miejskie wsparcie dla dziedzictwa. Wśród prezentowanych realizacji znalazły się m.in. Kossakówka przy Placu Kossaka, zespół dawnej karczmy przy ul. Twardowskiego, kamienice przy ulicach Celnej, Hetmańskiej, Krakowskiej czy Radziwiłłowskiej, a także forty Twierdzy Kraków. Ekspozycja przypomina również o mniej oczywistych elementach miejskiego krajobrazu – kapliczkach, nagrobkach oraz nowohuckich neonach.

Dobrym przykładem skali i różnorodności prowadzonych prac jest fort 51½ Swoszowice. Na jego rewaloryzację i adaptację Gmina Miejska Kraków przeznaczyła w latach 2018–2025 1,78 mln zł. Miejskie środki wspierały także rewitalizację fortu 52a Jugowice, fortu 48a Mistrzejowice czy fortu 52 Borek.

– Odnowa zabytku nie jest prostym remontem. Jednak niezależnie od zakresu wykonywanych prac, priorytetem pozostaje ochrona autentyzmu zabytku, natomiast dokumentowanie ich przebiegu pozwala utrwalić wiedzę o stanie obiektu, zastosowanych rozwiązaniach i przeprowadzonych zabiegach Niezależnie od rodzaju prac najważniejsza pozostaje ochrona autentyzmu zabytku – podkreśla Michał Szkoła, zastępca dyrektora ds. Dziedzictwa.

Wystawa pokazuje również, że ochrona dziedzictwa nie ogranicza się do najstarszych zabytków. Wśród prezentowanych przykładów są nowohuckie neony, których remonty i odtworzenia pozwalają zachować charakterystyczne elementy powojennego krajobrazu dzielnicy. Odnowione zostały m.in. neony „Bar Mleczny", „Jubilatka", „Restauracja" i „Ludwik".

Ekspozycja „Miasto w służbie dziedzictwu. Fundusze miejskie na odnowę zabytków" jest więc nie tylko

prezentacją efektów remontów, ale pokazuje, jak zmienia się Kraków i jak poprzez ochronę zarówno reprezentacyjnych budynków, jak i pozornie niewielkich elementów przestrzeni miejskiej zachowywane są kolejne fragmenty historii miasta.